

978
173

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Національна спілка краєзнавців України

*Нові підходи до організації та ефективного
проведення практик в кризових умовах*
матеріали міжфакультетського навчально-методичного семінару

Тернопіль, 2020

weir /uzj

Бібліотека Тернопільського
національного педагогічного
університету ім. В. Гнатюка

882785

348.091.33-024.22:07
7173

Редакційна колегія

Андрій Кузишин, декан географічного факультету, доцент, канд. геог. наук
(відповідальний редактор)

Іван Каплун, керівник виробничої практики ТНПУ

Ярослав Мариняк, доцент кафедри географії України і туризму, канд. геог. наук

Віктор Мацюк, доцент кафедри фізики, канд. пед. наук

Наталія Дащенко, доцент кафедри журналістики, канд. філол. наук

Інна Поплавська, доцент кафедри географії України і туризму, канд. геог. наук
(відповідальний секретар)

*Друкується за рішенням Науково-методичної комісії географічного факультету
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка,
протокол № 3 від 30 листопада 2020 р.*

Нові підходи до організації та ефективного проведення практик в кризових умовах: Матеріали міжфакультетського навчально-методичного семінару. Тернопіль: Вектор, 2020. 60 с.

У збірнику наукових праць включені тексти доповідей викладачів Тернопільського національного педагогічного університету з широкого спектру теоретичних і прикладних питань організації та проведення практик для студентів освітніх програм, підготовка за якими здійснюється в університеті, розкрито зміст та теоретико-методичні підходи до проведення практик.

Для викладачів закладів вищої освіти, науковців, докторантів, аспірантів, студентів, учителів і всіх зацікавлених.

Тексти представлено у авторській редакції мовою оригіналу. Автори несуть повну відповідальність за зміст доповідей, а також добір, точність наведених фактів, цитат, власних імен, дат і інших відомостей.

Адреса редакційної колегії:

Географічний факультет
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
вул. М. Кривоноса, 2
м. Тернопіль, 46027
Тел.: +38 035 436154
e-mail: cesk.tnpu@gmail.com

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ НА ТУРИСТИЧНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТУРИЗМ»

*Поплавська І.В.,
доцент кафедри географії України і туризму*

Проходження студентами виробничої практики на підприємствах туристичної індустрії передбачається навчальними планами підготовки бакалаврів 242 спеціальності «Туризм».

Метою навчальної технологічно-організаційної практики є поглиблення та закріплення знань студентів з організації та технологічного обслуговування в готельно-туристичних комплексах, ознайомлення з сучасним обладнанням, методами та формами здійснення технологічних процесів. На основі таких підходів студенти-практиканти повинні оволодіти технологічними основами готельної, ресторанної та туристичної діяльності, знати базові цикли та операції щодо організації обслуговування туристів, володіти нормативною базою щодо технологічних стандартів послуг та дотриманням їх якісних показників. В ході таких практик формуються основи навичок управління, маркетингової діяльності, вузькогалузевої підготовки. Позитивом варто вважати можливість їх застосування для прийняття самостійних рішень під час конкретних ситуацій. Безумовно, що вони повинні базуватися на аналітичному опрацюванні отриманої інформації, визначенню основних факторів, які зумовлюють стан діяльності підприємства, розкривають основні тенденції його розвитку та можуть формувати ймовірні пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності. Саме у цьому простежується прикладний аспект практик.

Виробнича практика студентів проводиться напередодні державного іспиту з базової освіти і є важливим етапом наскрізної практичної підготовки фахівців з туризму.

Організація та проходження практики залежить від традицій ЗВО, його професійних зв'язків та можливостей організації навчального процесу.

Виробнича практика зорієнтована на стажування студентів у туристичних фірмах з подальшим випробувальним терміном і можливим працевлаштуванням. Під час стажування у туристичній фірмі студенти залучаються до конкретної бізнес-роботи на основі врахування їх професійних інтересів та конкретної спеціалізації. Під час практики здійснюється бізнес-підготовка студентів як конкурентоздатних фахівців, які відповідно до сучасних вимог здатні вирішувати нагальні проблеми туристського бізнесу

Виробнича практика є логічним продовженням навчальних курсів, що розглядають питання організаційної, планово-економічної, маркетингової та управлінської діяльності підприємств туристичної індустрії.

Головною метою виробничої практики є: поглиблення та закріплення студентами теоретичних знань і набуття необхідних практичних навичок і досвіду роботи в галузі управлінської, планово-економічної, маркетингової діяльності, опанування організаційно-технологічними процесами, що відбуваються на туристичних підприємствах; набуття професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретних ситуацій, що виникають на попередньо вказаних підприємствах в сучасних умовах.

Студенти під час проходження виробничої практики повинні навчатися самостійно вирішувати типові задачі, які притаманні видам діяльності, відповідно до посад, на яких може працювати випускник вищого навчального закладу, самостійно навчатися здійснювати пошук потрібної інформації про стан роботи підприємства на ринку товарів та послуг, аналізувати її, виявляти основні фактори, що обумовлюють фактичний стан діяльності підприємства, розкривати основні тенденції його розвитку, пояснювати їх, пропонувати науково обґрунтовані висновки та пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності.

Одним із головних етапів у виробничій практиці є ознайомлення студентів з функціональними обов'язками службових осіб з профілю професійної діяльності, їх функціями, правами та обов'язками у відповідних підприємствах туристичної індустрії: здобуття професійних навичок на посадах, відповідно до фахового спрямування та освітньо-кваліфікаційного рівня, технології виконання основних організаційно-технологічних процесів, які здійснюються на підприємстві певного типу та організаційно-правової форми господарювання.

Навчально-методичне забезпечення і керівництво практикою здійснюється викладачами випускової кафедри.

Розподіл студентів на практику проводиться кафедрою з урахуванням замовлень на підготовку фахівців, їх майбутнього місця роботи після закінчення навчання.

Закріплення студентів за базами практики та призначення керівників від кафедри оформлюється наказом ректора університету.

Надзвичайно важлива функціональна та фахова підготовка наукового керівника практики. Він оцінює стан та відповідність бази практики основним вимогам та готовності для приймання студентів, проводить інструктивні збори студентів, які направляються на практику, надає студентам-практикантам необхідні документи для направлення на базу практики, програму, щоденник, календарний план, індивідуальне завдання, повідомляє студента про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі, а саме: порядок подання письмового звіту, стандарти оформлення завдання, перевіряє звіти з практики і здійснює

допуск їх до захисту, бере участь в роботі комісій по захисту звітів з практики, які створюються в даний період на кафедрі, займається підготовкою і поданням завідувачу кафедри письмового звіту про проведення практики студентів із зауваженнями та пропозиціями для розгляду на засідання кафедри.

Після вступу в дію Закону про вищу освіту розширилась роль та повноваження керівників практики від підприємства. Його роль та функції полягають в організації робочого місця і створенні необхідних організаційно-технічних умов для проходження практики, забезпеченні студентів необхідною економічною, статистичною, бухгалтерською та іншою інформацією, документами, нормативними та іншими матеріалами з питань, аналізу і планування господарської діяльності підприємства, здійснення комерційної та організаційно-технологічної діяльності тощо, залученні студентів-практикантів до активної участі в поточній роботі структурного підрозділу - місця практики (комерційного та інших відділів), здійсненні контролю за виконання як окремих завдань, так і програми практики в цілому. Наприкінці проведення практики її керівник повинен перевірити письмовий звіт студента, підготувати відгук щодо підсумків проходження практики студентом.

В процесі проходження практики свої обов'язки мають також і студенти. До початку практики вони одержують у керівника практики всі необхідні документи і консультативну інформацію щодо їхнього оформлення. Їх обов'язком є своєчасно прибути на об'єкт практики і забезпечити роботу на місці відповідно до отриманих завдань, регулярно відвідувати консультації на кафедрі, у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників, нести відповідальність за виконану роботу, вчасно скласти звіт з практики, захистити звіт з практики у встановлений термін, при порушенні студентами-практикантами трудової дисципліни, правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки та інших норм, на них за наказом керівника підприємства може бути накладено стягнення, про що повідомляється декану факультету та на кафедру.

Виробнича практика студентів ЗВО проводиться на підприємствах туристичної індустрії, в навчально-виробничих підприємствах незалежно від форм власності, типів господарської діяльності, організаційно-правового статусу, які є юридичними особами і функціонують на ринку не менше двох років. На підприємствах, обраних об'єктами практики повинні застосовуватися передові форми та методи управління і організації планово-економічної роботи, маркетингової діяльності, а також впроваджуватися прогресивні технології виробництва, організації праці та управління; працювати висококваліфіковані фахівці, які здатні створити відповідні умови студентам у здобутті професійних навичок.

Студенти можуть самостійно (з дозволу випускової кафедри) підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання тільки при наявності належним чином оформленого паспорту підприємства.

Робочою програмою практики передбачено виконання комплексу типових завдань з організаційної, планово-економічної, маркетингової та управлінської діяльності підприємства, які повинен вміти виконувати бакалавр з туризму напряму підготовки 242 «Туризм».

Перед початком практики студент знайомиться з керівником практики від підприємства, правилами внутрішнього розпорядку і своїм графіком виходу на роботу. Для нього проводиться інструктаж з протипожежної безпеки і техніки безпеки. На період проходження практики студентом відділ кадрів підприємства створює наказ, в якому закріплюється керівник від бази практики.

В ході практики студент повинен вивчити процес організації туристичних подорожей фірмою. Для цього необхідно охарактеризувати програми перебування туристів та вивчити особливості обслуговування різних категорій та типів клієнтів: іноземних туристів, що подорожують по Україні, вітчизняних туристів, що подорожують за межі України, та вітчизняних туристів, що подорожують по Україні, ознайомитися з особливостями обслуговування дитячих груп, забезпечення сімейного відпочинку, збірних груп, поїздок зі спортивно-оздоровчою метою, на лікування, екскурсійно-пізнавальною та рекреаційною метою та ін., ознайомитися з особливостями створення програм перебування для різних категорій споживачів у відповідності до контингенту, мети подорожі, виду ринку (міжнародного: закордонного та іноземного; внутрішнього туризму) та інших факторів, визначити етапи проектування маршрутів і турів; створення туристичного продукту підприємства (фірми) та процесів обслуговування на кожному з них, проаналізувати ділові контакти із закордонними та вітчизняними, виробниками туристичних послуг, дати характеристику договірних відносин з партнерами по організації туристичних подорожей.

З метою визначення та дослідження процесів, що забезпечують ефективну діяльність туристичного підприємства студенту необхідно визначити інформаційно-довідкове забезпечення створення турпродукту, вивчити комп'ютерне забезпечення прикладними програмами для створення, просування на ринку та реалізації турпродукту підприємства (фірми). Хорошим прикладним результатом практики можуть бути рекомендації щодо впровадження нових інформаційних технологій в роботі туристичного підприємства (фірми), які запропонує студент-практикант.

З метою оволодіння практичних навичок технології організації туристичних подорожей студент повинен вивчити процеси резервування та

бронювання; безпосередньо саму організацію туристичного обслуговування; контроль за дотриманням умов подорожі; умови розрахунків за туристичне обслуговування між клієнтами та турфірмою, між турфірмою та виробниками турпослуг, вести облік та контроль туристичного обслуговування та навести приклади документального оформлення всіх вищезазначених процесів, вивчити роботу туристичного підприємства по наданню основних, додаткових та спеціалізованих туристичних послуг, вивчити роботу туристичного підприємства по наданню транспортних послуг туристам: охарактеризувати види транспорту, що використовуються для організації туристичного обслуговування, умови перевезення, залізничним, авіа-, авто- та морським (річковим) транспортом, вивчити організацію страхування туристів туристичним підприємством (фірмою) та страхування транспортних засобів, дослідити та охарактеризувати роботу туристичної фірми по забезпеченню безпеки туристичних подорожей, вивчити організацію роботи по документальному оформленню груп та індивідуальних туристів на виїзд за кордон та подорожей по Україні, засвоїти вимоги до складання фінансово-організаційного звіту про здійснення туристичної подорожі.

Звіт з виробничої практики – це основний підсумковий документ, що надає можливість проаналізувати й оцінити діяльність практиканта під час практики.

Звіт-щоденник є звітною документацією студента про виконання програми практики. Зміст звіту-щоденника повинен відповідати завданням підготовки і відображати відомості про особисте виконання студентом всіх розділів програми практики та індивідуального завдання, а також набуті вміння і навички.

Зміст звіту повинен відповідати завданням підготовки і відображати відомості про особисте виконання студентом всіх розділів програми практики та індивідуального завдання, а також набуті вміння і навички.

Звіт повинен бути грамотно написаний, естетично оформлений, завірений підписами керівника підприємства та скріплений печаткою і наданий методисту навчального закладу для перевірки та захисту в триденний термін після закінчення практики. На основі перевірки змісту звіту і його рецензування керівником, студенту виставляється оцінка і він допускається до захисту.

Практика є найбільш ефективним засобом професійної підготовки, який дозволяє закріпити теоретичні знання. Роль практик є неоціненною для розвитку навичок організаторської, управлінської діяльності, у прийнятті професійних рішень з урахуванням їх соціально-економічних та психологічних наслідків та застосуванні прогресивного досвіду у майбутній діяльності.

Список використаних джерел

1. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Книги XXI, 2008. 300 с.
2. Кузишин А.В. Практична підготовка як інструмент формування майбутнього фахівця. Практична підготовка ЗВО: стан, виклики, перспективи: Матеріали міжфакультетського навчально-методичного семінару. Тернопіль: Вектор, 2019. С. 4-8.
3. Кузишин А.В. Роль практик для якісної підготовки фахівців туристичної сфери: емоційно-культурологічний та прикладний аспект. Природничо-гуманітарні аспекти вдосконалення практичної підготовки майбутніх фахівців: Матеріали навчально-методичного семінару. Тернопіль – с. Гутисько (Бережанський район)., 2017. Тернопіль: Вектор. С. 4-7.
4. Чорненська Н.В. Організація туристичної індустрії: навч. посіб. Київ: Фліка, 2006. 264 с.

ТРЕНЕРСЬКА ПРАКТИКА У ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

*Шандригось В.І.,
доцент кафедри теорії і методики
олімпійського та професійного спорту*

Вступ. Система підготовки фахівців з фізичної культури і спорту на рівні магістра повинна здійснюватися відповідно до сучасних вимоги державного рівня. Магістратура є другим рівнем вищої освіти, де на перший план виходить технологія: навчання фізкультурно-спортивним видам, спортивного тренування, підготовки спортсменів, засвоєння професійних умінь проведення академічних занять з спортивно-педагогічних дисциплін, тренувальних занять, спортивних змагань, планування і контролю. Причому, важлива роль відводиться професійно-педагогічній практиці студентів. Вона є невід'ємною частиною навчально-виховного процесу, спрямованого на підготовку висококваліфікованих фахівців. Вище сказане дозволяє забезпечити досягнення мети системи вищої освіти – підготовки фахівців для роботи в галузі фізичної культури і спорту [2, 3].

На сьогодні у вітчизняній науці обмежена кількість досліджень, що пов'язані з вивченням досвіду професійної підготовки магістрів з фізичної культури і спорту. Однак, слід зазначити, що у наукових працях представлені питання щодо структури та змісту окремих навчальних дисциплін [1-4].